

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาและ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565¹

ลัดดา เลียบกระโทก²

จากการศึกษาค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ความแตกต่างเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีโทษปรับทางอาญาและโทษปรับเป็นพินัย รวมทั้งการบังคับคดีโทษปรับทางอาญาและโทษปรับเป็นพินัย ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าโทษปรับทางอาญาและโทษปรับทางพินัยน่าจะต้องมีการแก้ไขบางเรื่อง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับค่าปรับมีประสิทธิภาพและมีสภาพบังคับใช้มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญากับโทษปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ยังคงมีปัญหาอยู่ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ประการแรก ปัญหาด้านลักษณะและหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับของประเทศไทยนั้น ยังคงเป็นการกำหนดแบบตายตัวตามความผิดแต่ละข้อหา ซึ่งแต่ละข้อหาที่มีอัตราการกำหนดโทษปรับไม่เท่ากัน อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ต้องโทษปรับในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ขึ้น และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566 กำหนดให้การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ตามบัญชี 1 – 3 ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษทางอาญา³ เพื่อแก้ปัญหที่เรียกว่าโทษอาญาเพื่อ อันเนื่องมาจากประสบปัญหาจากการตรากฎหมายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากส่งผลให้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนและส่งผลให้มีการกระทำความผิดที่ฝ่าฝืนกฎหมายมากขึ้น⁴ แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ก็เป็นเพียงตัวกำหนดว่าการกระทำความผิด

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร บัวสุวรรณ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565, มาตรา 5.

⁴ ชำรงลักษณ์ ลาพินี, ทำไมต้องปรับเป็นพินัย, สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2567, จาก

ตามบัญชี 1 – 3 ท้ายพระราชบัญญัติไม่เป็นความผิดอาญาเท่านั้น แต่ในส่วนเกี่ยวกับเรื่องอัตราค่าปรับก็ยังคงเป็นไปตามกฎหมายแต่ละฉบับที่กำหนดไว้ ซึ่งก็เข้าไปในอัตราคงที่และกำหนดอัตราค่าปรับในอัตราที่แน่นอน ก็ยังไม่ได้ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจของผู้ต้องโทษปรับแต่อย่างใด เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งอยู่ในบัญชี 1 ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มีผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนมาก หากค่าปรับยังคงกำหนดอัตราคงที่ ก็อาจนำทฤษฎีการลงโทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดโดยให้มีอัตราขั้นต่ำและขั้นสูงมาใช้ก็ได้⁵ เนื่องจากการลงโทษปรับมีการกำหนดค่าปรับไว้อย่างแน่นอนอยู่แล้ว เพียงแต่แก้ไขอัตราค่าปรับให้มีขั้นสูง หรือระบุทั้งอัตราขั้นต่ำและขั้นสูงไว้เพื่อเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราโทษปรับตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย เพราะหากยังคงปรับในอัตราคงที่อาจไม่สามารถที่จะบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหานั้นไปได้ยาก และความผิดยังเป็นความผิดทางพินัยไม่ถือเป็นความผิดอาญาด้วย ยิ่งทำให้ไม่มีคนกลัวเกรงต่อกฎหมายมากขึ้น ซึ่งจากการค้นคว้าทำให้เห็นว่าน่าจะมีการกำหนดจำนวนค่าปรับในรูปแบบใหม่ โดยปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือรายได้ที่ดี กับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีหรือไม่มีรายได้ที่แน่นอน จึงเห็นว่าปัจจุบันมีหลายประเทศนาระบบการบังคับโทษปรับทฤษฎีนี้มาบังคับใช้ ซึ่งเรียกทฤษฎีนี้ว่าการปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้หรือวันปรับ Day Fine⁶ ซึ่งทฤษฎีนี้มีแนวคิดในการลงโทษปรับที่กำหนดค่าปรับให้มีความสัมพันธ์กับรายได้โดยเฉลี่ยในแต่ละวันของผู้กระทำความผิดเพื่อการลงโทษที่มีประสิทธิภาพและเป็นการลงโทษเพื่อข่มขู่หรือยับยั้งตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ นอกจากนี้ยังช่วยลดความเสี่ยงหรือลดจำนวนการลงโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้⁷ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีฐานะร่ำรวยหรือยากจนก็ต้องชำระค่าปรับตามสัดส่วนของรายได้ ทำให้เกิดความชัดเจนในการกระทำความผิด และศาลจะได้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับตามสัดส่วนของรายได้หรือวันปรับ Day Fine เพื่อให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคนและสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการลงโทษปรับให้เป็นเกณฑ์เดียวกันและใช้ลงโทษกับผู้กระทำความผิดทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของรายได้ จึงเป็นระบบการลงโทษปรับที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการลงโทษปรับแบบอื่น ๆ

⁵ ชุตินา สุภกิจศิลป์, “โทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) : ศึกษากรณีการบังคับใช้โทษปรับตามวันและรายได้ในคดีจราจรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522,” (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565), หน้า 24.

⁶ ทวีศักดิ์ ส่วนไพศาลนนท์, “ปัญหาการบังคับโทษปรับในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง, หลักสูตร “ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล” รุ่นที่ 19,” (วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม, 2563), หน้า 11 – 12.

⁷ กานดา ปานดา, “การบังคับโทษปรับ : ศึกษากรณีบังคับให้ทำงานแทนค่าปรับ,” (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557), หน้า 26.

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณาการบังคับโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ปัจจุบันการพิจารณาคดีโทษปรับของประเทศไทยหากเป็นโทษทางอาญาซึ่งมีโทษปรับอยู่ด้วยก็เป็นการพิจารณาในรูปแบบระบบกล่าวหา แต่การพิจารณาโทษปรับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 จะใช้ระบบไต่สวน ดังนั้น การพิจารณาคดีโทษปรับของประเทศไทยจึงมี 2 ระบบ ซึ่งทำให้เกิดข้อสงสัยว่าทำไมเมื่อเป็นค่าปรับเหมือนกัน ทำไมจึงไม่ใช่ระบบการพิจารณาอย่างเดียวกัน ซึ่งข้อแตกต่างระบบการพิจารณาคดีของการบังคับโทษปรับ เช่น ในระบบกล่าวหาจะพิจารณาเป็นปรบักษ์ โดยเปิดเผยและให้ผู้พิพากษาเป็นกรรมการ ส่วนระบบไต่สวนสืบพยานลับหลังจำเลยได้ การไต่สวนเป็นความลับ และให้ผู้พิพากษาเป็นผู้ค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ค้นคว้าเห็นว่า การพิจารณาคดีการบังคับโทษปรับควรใช้ระบบเดียวกัน โดยเห็นว่าควรใช้ระบบไต่สวน เนื่องจากโทษปรับเป็นโทษเพียงเล็กน้อยไม่ร้ายแรง ซึ่งบังคับเอากับทรัพย์สินมากกว่าการนำตัวผู้ต้องโทษมาลงโทษทางอาญา และต้องพิจารณาด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องมากเกินไป ระบบไต่สวนนั้นให้อำนาจผู้พิพากษาในการดำเนินคดีสืบค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องโทษปรับ และทำให้ระบบการพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะโทษปรับเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนการยื่นฟ้องผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาตรา 23 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 20 ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อไป” ซึ่งเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกัน ในเมื่อเจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานและพยานหลักฐานชัดเจนว่ามีผู้กระทำความผิดจริงแล้ว และในมาตรา 20 บัญญัติว่า “เมื่อดำเนินการตามมาตรา 19 แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ” ซึ่งความผิดปรากฏชัดเจนอยู่แล้ว เพียงแค่ให้เจ้าหน้าที่รัฐยื่นคำร้องขอให้ศาลออกคำบังคับ บังคับเอาค่าปรับกับผู้กระทำความผิดก็น่าจะเพียงพอ และยังเป็นการลดขั้นตอนในการที่จะบังคับเอาค่าปรับกับผู้กระทำความผิดด้วย หากปรากฏว่าผู้ต้องโทษปรับเป็นบุคคลยากจน มีรายได้น้อยก็มีหมายเรียกให้มาทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ เพราะหากนำเรื่องมาขึ้นฟ้องต่อศาลก็ไม่ต่างจากการฟ้องคดีทั่วไป ควรมีการปรับปรุงแก้ไขระบบการพิจารณาคดีของการบังคับโทษปรับให้เป็นในแนวทางเดียวกันคือใช้ระบบไต่สวนเหมือนกันทั้งโทษปรับทางอาญาและปรับพินัย เพื่อความเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติแก่บุคคลที่มีความแตกต่างกันว่าย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และในส่วนของการยื่นฟ้องคดีปรับเป็นพินัย เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 23 เป็นว่า “ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 20 ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานแล้วยื่นคำร้องขอให้ศาลออกคำบังคับ บังคับเอาทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาภายในระยะเวลากำหนดสองปีนับแต่กระทำความผิด”

ประการที่สาม ปัญหาการบังคับคดีกรณีไม่ชำระค่าปรับ ปัญหาไม่ชำระค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่คือ จำเลยไม่มีเงินชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาล จึงต้องถูกกักขังแทนค่าปรับเป็นจำนวนมาก จึงมีคำพูดที่ว่า “คนล้นคุก” ถึงแม้ว่าศาลจะมีมาตรการทางเลือก เช่น ให้ปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยไปเพื่อหาเงินมาชำระค่าปรับ หรือทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับก็ตาม ก็ยังคงมีจำเลยที่ไม่ปฏิบัติตามอยู่มากเช่นกัน ศาลจึงต้องกลับมาพิจารณาดำเนินการบังคับคดีอีกครั้ง ซึ่งในการดำเนินการบังคับคดีในชั้นจำเลยไม่ชำระค่าปรับนี้ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น ศาล อัยการ สำนักงานบังคับคดี ซึ่งหากคำนึงถึงความคุ้มค่าทางด้านทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไปกับเงินค่าปรับที่จำเลยไม่ชำระเพียงเล็กน้อยถือว่าไม่คุ้มค่าแต่อย่างใด เพราะจะต้องดำเนินการสืบทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และออกหมายจับนำตัวผู้ต้องโทษปรับมารับโทษกักขังแทนค่าปรับ ปัจจุบันยังมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นจำนวนมากที่บัญญัติให้เป็นความผิดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนและมีโอกาสกระทำความผิดง่ายขึ้น

เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษทางอาญา ยิ่งทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีโทษปรับอย่างเดียวรู้สึกไม่เกรงกลัวกฎหมายมากขึ้น เพราะมีเงินจ่ายค่าปรับก็เสร็จสิ้นแล้ว และยิ่งต้องโทษไม่ชำระค่าปรับจะต้องพ้องภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิด หากศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ใดชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้วภายในห้าปียังได้รับชำระค่าปรับไม่ครบถ้วนหรือไม่ได้รับชำระค่าปรับ จะบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อผู้ต้องโทษปรับไม่ได้⁸ แล้ว เช่น ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เมื่อเจ้าพนักงานจราจรออกไปสั่งส่งไปให้ผู้ต้องโทษปรับให้ชำระค่าปรับภายในวัน เวลา ที่กำหนดไว้ ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับ เมื่อนาคิดมาฟ้องศาลแล้วภายในกำหนดระยะเวลาห้าปีก็ยังไม่ได้รับชำระค่าปรับครบถ้วนก็ทำให้ผู้ต้องโทษปรับหลุดพ้นไม่ต้องชำระค่าปรับและไม่ต้องรับโทษใด ๆ เลย ถือว่าไม่ยุติธรรมกับคนอื่นที่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล

หากพิจารณาหาแนวทางแก้ไขการบังคับคดีโทษปรับให้ได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรนำทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อป้องกันความผิด⁹ เพื่อป้องกันหรือห้ามปรามมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยมีผลต่อบุคคลทั่วไปไม่ให้เอาเยี่ยงอย่าง เป็นการมองผลเพื่อป้องกันทั่วไปและมีผลต่อผู้กระทำความผิดให้หวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีกและกลับตนเป็นคนดี โดยอาจลงโทษอย่างรุนแรงเพื่อให้คนทั่วไปเกรงกลัว แต่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความแตกต่างในลักษณะความผิด โอกาสที่ก่อให้เกิดการกระทำ

⁸ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565, มาตรา 11.

⁹ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2563), หน้า 217 – 218.

ความผิด การบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคทั่วหน้ากัน โดยกำหนดให้มีมาตรการเพิ่มเติมกรณีผู้ต้องโทษปรับหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับและใกล้สิ้นสุดระยะเวลาบังคับคดีให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรายงานศาลเพื่อนำกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการบังคับคดีโทษปรับมาใช้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ต้องโทษปรับทุกคน เสมอภาคกัน และอีกอย่างเมื่อผู้ต้องโทษปรับยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับตามมาตรา 30/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เมื่อศาลพิจารณาอนุญาตให้ทำงานบริการสังคมแล้ว ผู้ต้องโทษก็ไม่ทำตามเงื่อนไขเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องนำคดีดังกล่าวมาพิจารณาเรื่องโทษปรับอีกครั้ง โดยศาลต้องออกหมายเรียกมาสอบถาม หากไม่มาตามกำหนดนัด ศาลจะออกหมายจับผู้ต้องโทษปรับมาบังคับโทษปรับ พร้อมออกหมายบังคับคดีกับผู้ต้องโทษปรับเพื่อยึดทรัพย์สินมาชำระค่าปรับไปพร้อมกัน ทำให้ปริมาณงานผู้ต้องโทษปรับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน อย่างไรก็ดี เมื่อศาลให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับ ก็ควรที่จะบังคับใช้มาตรการดังกล่าวให้เข้มข้นหรือเกิดประสิทธิภาพมากกว่านี้ โดยกำหนดงานที่จะทำบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ให้ชัดเจนว่าจะให้งานลักษณะใด และงานที่ทำงานจะต้องมีประโยชน์ต่อสาธารณะจริง ๆ เช่น เก็บขยะร่วมกับเทศบาล ลอกท่อน้ำที่อุดตัน ช่วยงานที่โรงพยาบาลต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์มากกว่าการให้ไปกวาดลานวัดดังเช่นปัจจุบัน เป็นเหตุทำให้การบังคับโทษปรับในประเทศไทยยังไม่เป็นกิจจะลักษณะ และยังไม่เต็มรูปแบบที่จะใช้อย่างโทษทางอาญา อีกทั้งยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานชัดเจนว่าจะให้ผู้ต้องโทษปรับที่ขอทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับทำงานอะไร เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการดัดนิสัย¹⁰ ซึ่งเป็นการลงโทษทางอาญาแก่บุคคลเพื่อเป็นการแก้ไขปรับปรุงตัวผู้กระทำความผิดให้กับตนเป็นคนดีได้เมื่อพ้นโทษแล้ว และต้องเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ทั้งยังสอดคล้องกับหลักมนุษยธรรม รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้ต้องโทษปรับด้วย เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดจะต้องสามารถกำหนดโทษได้แน่นอนว่าเขาจะได้รับโทษประเภทใด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนที่ทำผิดอย่างเดียวกันจะต้องได้รับโทษเท่ากัน หากแต่หมายความว่าทุกคนที่ทำผิดอย่างเดียวกันจะต้องได้รับโทษภายในกรอบหรือระหว่างโทษนั้นข่มขืนอยู่กับปัจจัยอีกหลายประการ การคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ นี้เองที่เรียกว่า ความยืดหยุ่น¹¹

¹⁰ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2563), หน้า 218.

¹¹ เพชรลดา ลำลีทอง, “โทษปรับแบบเป็นหน่วย,” (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), หน้า 24.

เอกสารอ้างอิง

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2563), หน้า 217 – 218.

ทวีศักดิ์ ล้วนไพศาลนนท์, “ปัญหาการบังคับโทษปรับในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง, หลักสูตร “ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล” รุ่นที่ 19,” (วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม, 2563), หน้า 11 – 12.

กานดา ปานดา, “การบังคับโทษปรับ : ศึกษากรณีบังคับให้ทำงานแทนค่าปรับ,” (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557), หน้า 26.

ชุตินา สุภกิจศิลป์, “โทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) : ศึกษากรณีการบังคับใช้โทษปรับตามวันและรายได้ในคดีจราจรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522,” (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565), หน้า 24.

เพชรดา ลำลีทอง, “โทษปรับแบบเป็นหน่วย,” (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), หน้า 24.

ธารงลักษณ์ ลาพินี, “ทำไมต้องปรับเป็นพินัย, สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2567, จาก <https://web.archive.org/web/20221026153043/http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13778> พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565.